

Щодо правового статусу викривача у провадженні про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією

1. Поняття викривача у справі про адміністративне правопорушення та його ознаки

Згідно з приміткою до ст. 172⁸ КУпАП викривачем визнається особа, зазначена у ст. 1 Закону. Відповідно до абз. 20 ч. 1 ст. 1 Закону викривачем у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, є фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти пов'язаних з корупцією правопорушень, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Наявність у викривача внутрішнього переконання, що інформація є достовірною, – це стан упевненості особи в тому, що інформація, яку вона повідомляє, є вірогідною та свідчить про можливі факти вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, і цей стан ґрунтується на її обізнаності щодо ознак адміністративного правопорушення, життєвому чи професійному досвіді або інших обставинах.

Достовірність інформації – її властивість підтверджувати наявність чи відсутність фактичних даних про можливі факти правопорушення, пов'язаного з корупцією, заснована на внутрішньому переконанні викривача.

Викривачем, який здійснив повідомлення у справах про адміністративні правопорушення, вважається особа, яка повідомила, зокрема, про такі адміністративні правопорушення:

порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 172⁴ КУпАП);

порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (ст. 172⁵ КУпАП);

порушення вимог фінансового контролю (ст. 172⁶ КУпАП);

порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172⁷ КУпАП);

незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (ст. 172⁸ КУпАП);

порушення встановлених законом обмежень після припинення повноважень члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (ст. 172⁸⁻¹ КУпАП);

невжиття заходів щодо протидії корупції (ст. 172⁹ КУпАП);

порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням (ст. 172⁹⁻¹ КУпАП);

порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля (ст. 172⁹⁻² КУпАП);

невиконання законних вимог (приписів) Національного агентства (ст. 188⁴⁶ КУпАП).

Адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, може бути накладено протягом шести місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення (ч. 4 ст. 38 КУпАП). У випадку повідомлення особою про ознаки адміністративного правопорушення після спливу строків притягнення до адміністративної відповідальності вона все одно набуває статусу викривача.

Повідомити про такі правопорушення викривач може до органів Національної поліції або до Національного агентства.

Більш детально правовий статус викривача та порядок розгляду його повідомлень визначено у Роз'ясненнях Національного агентства «Щодо правового статусу викривача» від 23.06.2020 № 5 та «Щодо особливостей перевірки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» від 14.07.2020 № 7.

2. Процесуальні права та обов'язки викривача

У справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, викривач за своїм процесуальним статусом є свідком (ч. 3 ст. 272 КУпАП).

Відповідно до ст. 53³ Закону та ст. 272 КУпАП під час участі у справі про адміністративне правопорушення викривач має право:

бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені законодавством;

подавати докази на підтвердження своєї заяви (повідомлення);

отримувати від уповноваженого органу, до якого він подав повідомлення, підтвердження його прийняття і реєстрації;

отримувати інформацію про стан та результати розгляду та/або перевірки за фактом повідомленої ним інформації;

отримувати детальну письмову інформацію про результати попередньої перевірки за його повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону у триденний строк з дня завершення відповідної перевірки;

на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;

на збереження конфіденційності інформації стосовно нього під час дачі пояснень по справі;

на правову допомогу;

давати пояснення рідною мовою та користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, на якій ведеться провадження;

знати, у зв'язку з чим і в якій справі він дає свідчення;

власноручно викладати свої показання в протоколі опитування;

відмовитися давати показання щодо себе, членів сім'ї та близьких родичів;

знайомитися з протоколом опитування та вносити до нього зміни;

одержувати відшкодування витрат, пов'язаних із викликом для давання показань.

Згідно зі ст. 272 КУпАП викривач як свідок у справі про адміністративне правопорушення зобов'язаний з'явитись за викликом у зазначений час, надати правдиві пояснення та відповісти на поставлені запитання.

Окремо слід зазначити, що право викривача на конфіденційність інформації у справі про адміністративне правопорушення необхідно забезпечувати в порядку, визначеному ст. 53⁵ Закону. Зокрема, заборонено розкривати інформацію про особу викривача, його близьких осіб або інші дані, які можуть ідентифікувати особу викривача, його близьких осіб, третім особам, які не залучаються до розгляду, перевірки повідомлених ним фактів, а також особам, дій або бездіяльності яких стосуються повідомлені ним факти. Також конфіденційність викривача забезпечується тим, що зазначення його прізвища у протоколі про адміністративне правопорушення можливе лише за його згодою (ч. 1 ст. 256 КУпАП).

При цьому за незаконне розголошення або використання в інший спосіб інформації про викривача, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень, передбачено адміністративну відповідальність (ст. 172⁸ КУпАП).

3. Обов'язок щодо інформування Національного агентства про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення

Відповідно до ч. 5 ст. 257 КУпАП у разі участі у справі про адміністративне правопорушення викривача одночасно з надісланням протоколу до суду працівник, який склав протокол про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, надсилає наступну інформацію до Національного агентства з питань запобігання корупції:

- 1) дату надходження заяви (повідомлення) викривача про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;
- 2) прізвище, ім'я, по батькові викривача;
- 3) короткий виклад обставин, що свідчать про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, наведених викривачем;
- 4) правову кваліфікацію адміністративного правопорушення із зазначенням статті (частини статті) КУпАП;
- 5) прізвище, ім'я, по батькові та посаду посадової особи, яка склала протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, за участі викривача.

Копія зазначеного повідомлення Національному агентству надається викривачу.

Зразок повідомлення наведено у додатку до цих Роз'яснень.

Додаток до Роз'яснень Національного агентства з питань запобігання корупції від 09 грудня 2020 № 11

Національне агентство з питань запобігання корупції

Повідомлення Національного агентства з питань запобігання корупції про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення

Відповідно до ч. 5 ст. 257 Кодексу України про адміністративні правопорушення повідомляю, що мною _____ (посада, ПІБ) складено та направлено до суду (вказати назву) протокол про адміністративне правопорушення за участю викривача:

Щодо особливостей перевірки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень

Щодо особливостей перевірки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»

Відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) до повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) належить надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги, зокрема, з питань застосування положень Закону та прийнятих на його виконання нормативно-правових актів.

Ці Роз'яснення відображають позицію Національного агентства з метою забезпечення однакового застосування положень Закону стосовно особливостей перевірки повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону (далі – корупційні правопорушення) та мають рекомендаційний характер.

У Роз'ясненнях враховано результати правозастосовної практики Національного агентства.

I. Повідомлення викривача про можливі факти корупційних правопорушень

Одним із способів отримання інформації для реалізації цілей та завдань Закону є повідомлення викривача про можливі факти корупційних правопорушень, якщо така інформація:

- 1) містить фактичні дані, зокрема про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення;
- 2) є достовірною, на переконання викривача;
- 3) стала відома викривачу у зв'язку з його трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Відповідно до Закону повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень може бути здійснене викривачем без зазначення авторства (анонімно) (ч. 5 ст. 53, п. 7 ч. 2 ст. 533 Закону) або із зазначенням авторства.

II. Порядок перевірки повідомлення викривача

Держава заохочує викривачів та сприяє їм у повідомленні про можливі факти корупційних правопорушень усно та письмово, зокрема через спеціальні телефонні лінії, офіційні вебсайти, засоби електронного зв'язку, шляхом звернення до засобів масової інформації, журналістів, громадських об'єднань, професійних спілок (ч. 1 ст. 531 Закону). Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, юридичні особи публічного права та юридичні особи, зазначені в ч. 2 ст. 62 Закону, забезпечують викривачам умови для здійснення повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень шляхом визначення внутрішніх процедур і механізмів прийняття та розгляду повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень, перевірки та належного реагування на такі повідомлення (п. 3 ч. 2 ст. 531 Закону).

Таким чином, кожен із вказаних суб'єктів має розробити документ (документи), яким (якими) визначатимуться для внутрішніх та регулярних каналів повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень внутрішні процедури і механізми прийняття та розгляду таких повідомлень, їх перевірки та належного на них реагування.

Залежно від виду повідомлення викривача (анонімне або із зазначенням авторства) у Законі визначено відповідний порядок його перевірки.

Так, перевірка анонімного повідомлення здійснюється в порядку, визначеному в ч. 5 ст. 53 Закону, а порядок здійснення перевірки за повідомленням із зазначенням авторства встановлено у ст. 532 Закону.

Згідно із Законом відмінності перевірки анонімного повідомлення та повідомлення із зазначенням авторства полягають в особливостях перевірки такого повідомлення на його змістовність, а також у строках та порядку перевірки.

III. Особливості розгляду окремих повідомлень викривача

Окремо слід звернути увагу на те, що:

- 1) про кримінальне правопорушення, одержана органами досудового розслідування, розглядається в порядку, визначеному ст. 214 КПК;
- 2) інформація про адміністративне правопорушення, одержана органами, уповноважені особи яких мають право складати протоколи про відповідні адміністративні правопорушення (Національним агентством – в частині адміністративних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, перелік яких визначено у [примітці](#) до ст. 50 Закону, або Національною поліцією – щодо адміністративних правопорушень, вчинених іншими

особами), розглядається в порядку, визначеному розділами III–IV Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Анонімні повідомлення викривача:

1) змістовність: повідомлення має містити інформацію, яка стосується конкретної особи, та фактичні дані, які можуть бути перевірені;

2) строки перевірки: повідомлення підлягає перевірці у строк не більше 15 днів з дня його отримання.

Якщо у вказаний строк перевірити інформацію, що міститься в повідомленні, неможливо, керівник відповідного органу або його заступник продовжують строк розгляду повідомлення до 30 днів з дня його отримання;

3) порядок перевірки: у разі підтвердження викладеної у повідомленні інформації керівник відповідного органу вживає заходів щодо припинення виявленого порушення, усунення його наслідків та притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності.

У разі виявлення ознак кримінального правопорушення керівник відповідного органу інформує спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції (органи прокуратури або Національну поліцію, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство) або Державне бюро розслідувань, а у випадку виявлення ознак адміністративного правопорушення керівник відповідного органу інформує Національне агентство (в частині адміністративних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, перелік яких визначено у [примітці](#) до ст. 50 Закону) або Національну поліцію (щодо адміністративних правопорушень, вчинених іншими особами).

Повідомлення із зазначенням авторства викривача:

1) змістовність: повідомлення має містити фактичні дані, що підтверджують можливе вчинення корупційного правопорушення, які можуть бути перевірені;

2) строки та порядок перевірки:

2.1) у разі якщо отримана інформація про можливі факти корупційних правопорушень не належить до компетенції органу (закладу, установи, організації або юридичної особи), до якого вона надійшла, викривачу повідомляють про це у 3-денний строк без проведення попередньої перевірки із роз'ясненням щодо компетенції органу (закладу, установи, організації або юридичної особи), уповноваженого на проведення перевірки або розслідування.

Однак у разі якщо отримана інформація стосується дій або бездіяльності керівника відповідного органу (закладу, установи, організації або юридичної особи), до якого

надійшла інформація, така інформація без проведення попередньої перевірки у 3-денний строк надсилається до Національного агентства, що визначає порядок подальшого розгляду такої інформації;

2.2) якщо повідомлення надходить до органу (), до компетенції якого належить його розгляд, такий орган проводить попередню перевірку, що здійснюється у строк не більше ніж 10 робочих днів.

За результатами попередньої перевірки службова особа, відповідальна за її проведення, приймає одне з таких рішень:

1) призначити проведення внутрішньої (службової) перевірки або у разі підтвердження фактів, викладених у повідомленні, або необхідності подальшого з'ясування їх достовірності.

Внутрішня (службова) перевірка або розслідування проводяться в порядку, дія якого поширюється на орган або юридичну особу, до якого (якої) надійшло повідомлення і, зокрема визначається: Порядком проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 № 950, Дисциплінарним статутом Національної поліції України, затвердженим Законом України від 15.03.2018

№ 2337-VIII, Дисциплінарним статутом Збройних Сил України, затвердженим Законом України від 24.03.1999 № 551-XIV тощо;

2) передати матеріали до органу досудового розслідування у разі виявлення ознак злочину (ч. 2 ст. 38 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК)) або до органів дізнання у разі виявлення ознак кримінального проступку (ч. 3 ст. 38 КПК).

Орган досудового розслідування або дізнання визначається з урахуванням правил підслідності, які передбачені у ст. 216 КПК;

3) закрити провадження у разі непідтвердження фактів, викладених у повідомленні.

При цьому викривачу письмово надають детальну інформацію про результати попередньої перевірки за його повідомленням у 3-денний строк з дня завершення відповідної перевірки;

2.3) внутрішня (службова) перевірка або розслідування, які проводяться у строк не більше 30 днів з дня завершення попередньої перевірки.

Якщо у зазначений строк перевірити інформацію неможливо, керівник відповідного органу або юридичної особи чи його заступник подовжують строк перевірки або розслідування інформації до 45 днів, про що повідомляють викривача.

За результатами внутрішньої (службової) перевірки службова особа, відповідальна за її проведення, приймає одне з таких рішень:

1) передати матеріали до органу досудового розслідування у разі встановлення ознак кримінального правопорушення або до інших органів, уповноважених реагувати на виявлені правопорушення.

Орган досудового розслідування або дізнання визначається з урахуванням правил підслідності, які передбачені у ст. 216 КПК.

До інших органів, яким можуть бути передані матеріали, належать Національне агентство (в частині адміністративних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, перелік яких визначено у [примітці](#) до ст. 50 Закону) або Національна поліція (щодо адміністративних правопорушень, вчинених іншими особами);

2) у межах компетенції про притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства, інформацію стосовно яких повідомлено, про усунення виявлених порушень, причин та умов вчинення правопорушення, спричинених ними наслідків, а також про здійснення заходів щодо відновлення прав і законних інтересів осіб та відшкодування збитків, шкоди, завданої фізичним та юридичним особам внаслідок допущених порушень.

Щодо правового статусу викривача

I. Ознаки викривача

Викривач – фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону (далі – корупційне правопорушення), вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання (абзац двадцятий частини першої статті 1 Закону).

Істотні ознаки терміна:

викривач – це саме фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства);

наявність у викривача внутрішнього переконання, що інформація є достовірною, – упевненість особи, що інформація, яку вона повідомляє, може свідчити про факти вчинення корупційного правопорушення, яка випливає із її життєвого досвіду, віку, професійного досвіду та інших обставин;

інформація – будь-які відомості та/або дані, які відомі особі, про можливі факти корупційних правопорушень;

достовірність інформації – її властивість встановлювати реальну наявність фактичних даних про можливі факти корупційних правопорушень;

повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – здійснення інформування про фактичні дані, що підтверджують можливе вчинення корупційного правопорушення, які можуть бути перевірені.

Фактичні дані у повідомленні викривача мають складатися з інформації про конкретні факти порушення встановлених Законом вимог, заборон та обмежень, яке вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону.

Фактичні дані – це відомості про: обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення, тощо;

інформація стала відома викривачу у зв'язку з його:

трудовою,

професійною,

господарською,

громадською,

науковою діяльністю,

проходженням служби чи навчання,

участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Достатнім для визнання особи викривачем є отримання ним інформації про корупційне правопорушення під час здійснення одного із вищевказаних видів діяльності.

Під видами діяльності, здійснюючи які викривач може отримати інформацію про корупційні правопорушення, потрібно розуміти такі.

Трудова діяльність – діяльність найманого працівника, фізичної особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, зокрема надає послуги чи виконує роботи на підставі цивільно-правових договорів.

Професійна діяльність – участь фізичної особи у літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою – підприємцем та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб (абзац другий підпункту 14.1.226 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України).

Господарська діяльність – діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність (стаття 3 Господарського кодексу України).

Громадська діяльність – діяльність інститутів громадянського суспільства, їх посадових осіб, членів, представників і волонтерів щодо участі у формуванні і реалізації державної (місцевої) політики, реалізації статутних цілей та напрямів діяльності відповідних інститутів, яка пов'язана з їх офіційними відносинами із органами державної влади, місцевого самоврядування, зокрема членство у громадських радах, поліцейських комісіях тощо.

Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження (пункт 12 частини першої статті 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»).

Проходження служби – діяльність на державних політичних посадах, у державних колегіальних органах, професійна діяльність суддів, прокурорів, військова служба, альтернативна (невійськова) служба, інша державна служба, патронатна служба в державних органах, служба в органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування.

Навчання – цілеспрямована діяльність учасників педагогічного процесу в системі освіти і професійного зростання, спрямована на максимальне засвоєння та усвідомлення навчального матеріалу і подальшого застосування отриманих знань, умінь та навичок на практиці.

Також викривачем буде вважатися особа, якій стала відома інформація під час участі у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої

діяльності, зокрема стажування, участь в конкурсі на зайняття посади/прийняття/відбір на роботу/службу, обрання до членів громадської ради, вступ до навчального закладу тощо.

II. Способи та шляхи повідомлення викривачем про корупційні правопорушення

Викривач може повідомити про корупційне правопорушення, використовуючи такі канали повідомлень.

Внутрішні канали повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – способи захищеного та анонімного повідомлення інформації, яка повідомляється викривачем керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу або юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу (абзац двадцять перший частини першої статті 1 Закону).

Істотні ознаки терміна:

внутрішні канали – це способи захищеного та анонімного повідомлення інформації; викривач повідомляє інформацію керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу або юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу.

Зовнішні канали повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – шляхи повідомлення інформації викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо (абзац двадцять другий частини першої статті 1 Закону).

Істотною ознакою терміна є спосіб повідомлення викривачем інформації: через фізичних чи юридичних осіб, зокрема засоби масової інформації, журналістів, депутатів місцевих рад, народних депутатів, громадські об'єднання, професійні спілки.

Регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень – шляхи захищеного та анонімного повідомлення інформації викривачем суб'єкту владних повноважень, до компетенції якого належить розгляд та прийняття рішень з питань, щодо яких розкривається відповідна інформація. Регулярні канали обов'язково створюються спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, органами досудового розслідування, органами, відповідальними за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах, іншими державними органами, установами, організаціями (абзац двадцять третій частини першої статті 1 Закону).

Істотні ознаки терміна:

регулярні канали – це шляхи захищеного та анонімного повідомлення інформації; викривач повідомляє інформацію суб'єкту владних повноважень, до компетенції якого

належить розгляд та прийняття рішень з питань, щодо яких розкривається відповідна інформація.

III. Визначення викривача

Враховуючи наведене, викривач – це фізична особа, яка:

1) володіє інформацією про можливі факти корупційних правопорушень – фактичними даними, а саме про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення;

2) має переконання у достовірності відповідної інформації;

3) отримала інформацію у зв'язку з трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання;

4) повідомила інформацію, зокрема, через:

4.1) внутрішні канали керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу або юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу;

4.2) регулярні канали спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, органам досудового розслідування, органам, відповідальним за здійснення контролю за дотриманням законів у відповідних сферах, іншим державним органам, установам, організаціям;

4.3) зовнішні канали.

У випадку відсутності хоча б однієї з вказаних істотних ознак особа не може вважатися викривачем.

Окремо варто зазначити, що особа, яка надала повідомлення, не є викривачем, якщо інформація:

1) не містить фактичних даних, а саме про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення;

2) стала їй відома не у зв'язку з трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

IV. Європейські стандарти захисту викривачів

Вищевказаний підхід відповідає міжнародним стандартам захисту прав викривачів, зокрема Директиві Європейського Парламенту і Ради ЄС 2019/1937 від 23 жовтня 2019

року про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства Союзу. Так, статтею 4 визначаються особи, до яких застосовується ця Директива:

1) особи, які працюють у приватному чи державному секторі та отримали інформацію про порушення в рамках робочої діяльності, включаючи осіб:

1.1) які мають статус працівника у значенні Статті 45(1) Договору про функціонування Європейського Союзу, в тому числі – державних службовців;

1.2) які мають статус самозайнятої у значенні Статті 49 Договору про функціонування Європейського Союзу;

1.3) акціонерів та осіб, які належать до адміністративного, управлінського чи наглядового органу підприємства, в тому числі – членів без виконавчих повноважень, а також волонтерів та тренерів, як на оплатній, так і на безоплатній основі;

1.4) будь-яких осіб, які працюють під наглядом та управлінням підрядників, субпідрядників та постачальників;

2) особи, якщо вони повідомляють чи розкривають для громадськості інформацію про порушення, яку вони отримали у робочих відносинах, які з того часу припинилися;

3) особи, трудові відносини яких ще не набрали чинності, якщо інформацію про порушення було отримано в процесі прийняття на роботу чи інших перемовин, що передують укладенню контракту.

V. Підтвердження статусу викривача

Наявність статусу викривача може підтверджуватися документами про повідомлення ним про можливі факти корупційних правопорушень.

Такими документами можуть бути:

1) копія відповіді органу (закладу, установи, організації або юридичної особи) на повідомлення (заяву, скаргу тощо) викривача (зразок додається);

2) копія листа органу (закладу, установи, організації або юридичної особи) про результати попередньої перевірки за повідомленням викривача про можливі факти корупційних правопорушень;

3) копія повідомлення Національному агентству про початок досудового розслідування за участю викривача;

4) копія повідомлення Національному агентству про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;

5) витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, до якого внесені відомості про заявника (викривача) у справі про корупційний злочин;

6) інші документи, видані уповноваженими органами, які підтверджують, що особа є

викривачем у зв'язку із повідомленням нею інформації про можливі факти корупційних правопорушень.

Шановний відвідувачу!

Законом України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) передбачено, що у разі коли Вам стали відомі факти порушення вимог антикорупційного законодавства працівниками комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради, за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, Ви маєте змогу повідомити про відомі Вам факти електронною поштою, поштовим відправленням та в телефонному режимі.

Особи, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, перебувають під захистом держави. Інформація про особу (викривача), що повідомила про порушення Закону, може бути розголошена лише за його згодою, крім випадків, встановлених законом. Повідомлення про порушення вимог Закону може бути здійснене без зазначення авторства (анонімно) за умови, якщо наведена у ньому інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

Надана Вами інформація використовуватиметься як джерело для прийняття рішення щодо необхідності проведення перевірки або вжиття інших заходів реагування відповідно до вимог Закону.

Якщо Ви повідомляєте про корупцію та готові надати свою контактну інформацію, вкажіть наступне:

- 1) прізвище, ім'я та по батькові особи, яка, на Ваш погляд, вчинила порушення Закону, її посаду та місце роботи;
- 2) інформацію про конкретні факти вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, іншого порушення Закону, яка може бути перевірена;
- 3) джерело інформації;
- 4) інформацію про інших осіб, причетних до вчинення порушення;
- 5) інформацію про осіб, які можуть підтвердити викладені факти;
- 6) ваші прізвище, ім'я та по батькові, адресу, дату направлення повідомлення та підпис.

У разі повідомлення інформації анонімно п. 6 не вказується.

Типові порушення Закону:

- порушення обмежень щодо отримання подарунка;
- запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;
- порушення встановленого Законом обмежень щодо одержання пільг, послуг і майна;
- порушення вимог щодо обмеження спільної роботи близьких осіб;
- порушення вимог стосовно обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності;
- недотримання актів законодавства з питань етичної поведінки;
- порушення вимог фінансового контролю;
- порушення вимог організації роботи із запобігання і виявлення корупції та інші.

Повідомити про корупційне правопорушення

Комунальний заклад «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради співпрацює із особами, які добросовісно повідомляють про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції». Особи, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, перебувають під захистом держави.

Ви можете залишити відповідне повідомлення, інформація в якому стосується конкретної особи та містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

Всі повідомлення розглядаються уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції в порядку визначеному Законом України «Про запобігання корупції» та Типовим положенням про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції, затвердженим наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 17 березня 2020 року № 102/20.

Повідомлення може бути подано:

- письмово листом з позначкою «Повідомлення про корупцію» на адресу Комунального закладу «Ужгородський музичний фаховий коледж імені Д.Є.Задора» Закарпатської обласної ради: 88000, м.Ужгород, вул. Волошина, 13 (*зразок форми*);
- електронною поштою на адресу muz.zador@i.ua (*зразок форми*)
- на «гарячу лінію» +38 (031) 63-19-50.

Повідомлення може бути здійснене викривачем без зазначення авторства (анонімно).

Увага! Повідомлення завідомо неправдивих відомостей тягне за собою відповідальність, передбачену чинним законодавством України.

Викривач – це особа, яка, по-перше, дізналася про порушення суб'єктом, на якого поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», вимог цього Закону, по-друге, має обґрунтоване переконання, що інформація про порушення є достовірною, по-третє, повідомляє про це порушення.

Звертаємо увагу, що особа є викривачем за умов, визначених у частині першій статті 53 Закону України «Про запобігання корупції». При цьому жодних винятків щодо віднесення до викривачів тих чи інших осіб зазначена стаття не містить.

НАЗК інформує про відмінності між заявником та викривачем корупційних правопорушень <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/chym-vidriznyayetsya-vykryvach-i-zayavnyk/>.

Гарантії державного захисту викривачів <https://old.nazk.gov.ua/zahyst-vykryvachiv>

Форма повідомлення

про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»

Інформація щодо особи, стосовно неправомірних дій якої здійснюється повідомлення:

прізвище, ім'я та по батькові особи, стосовно якої здійснюється повідомлення

місце роботи особи, стосовно якої здійснюється повідомлення, її посада

інформація про факти корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією

ПІБ, адреса, телефон (інформація надається за бажанням викривача), зробити повідомлення можливо анонімно

Конфлікт інтересів

Суміщення та сумісництво

Суміщення та сумісництво

Особам, зазначеним у п. 1 ч. 1 ст. 3 [Закону України “Про запобігання корупції”](#), забороняється:

Займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;

Входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

Вказані обмеження не поширюються на: депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), присяжних, помічників-консультантів народних депутатів України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України та заступника Голови Верховної Ради України, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, працівників патронатних служб у державних органах.

Одержання подарунків

Одержання подарунків

Обмеження щодо одержання подарунків поширюється на осіб, зазначених у п.п. 1, 2 ч.1 ст. 3 [Закону України “Про запобігання корупції”](#). **Подарунок** – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової. **Заборонені** Зі змісту ч. 1 ст. 23 Закону випливає, що категорично забороняється вимагати, просити, одержувати

подарунки (незалежно від їх вартості) для себе або близьких осіб від юридичних та фізичних осіб:
у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;
якщо особа, яка дарує (дарувальник), перебуває в підпорядкуванні особи, якій вона дарує подарунок (обдаровуваного).

Дозволені з певними обмеженнями Згідно з ч. 2 ст. 23 Закону дозволено отримувати подарунки, які відповідають загальновизнаним уявленням про гостинність, якщо: вартість таких подарунків не перевищує 1 прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово; сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки. Зазначені подарунки дозволено отримувати лише за таких умов: подарунки отримуються не у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування; особа, яка дарує, не перебуває в підпорядкуванні особи, якій вона дарує подарунок.

Дозволені Відповідно до ч. 2 ст. 23 Закону дозволено отримувати: загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси;
будь-які подарунки від близьких осіб незалежно від їх вартості.

Спільна робота близьких осіб

Спільна робота близьких осіб

Обмеження спільної роботи близьких осіб. Особи, зазначені у п. 1 ч. 1 ст. 3 [Закону України “Про запобігання корупції”](#), не можуть мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам. Особи, які претендують на зайняття посад, зазначених у п. 1 ч. 1 ст. 3 закону “Про запобігання корупції”, зобов'язані повідомити керівництво органу, на посаду в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких їм осіб. Зазначені положення не поширюються на: – народних засідателів і присяжних; – близьких осіб, які прямо підпорядковані один одному у зв'язку з набуттям одним з них статусу виборної особи; – осіб, які працюють у сільських населених пунктах (крім тих, що є районними

центрами), а також гірських населених пунктах. У разі виникнення обставин, що порушують вищевказані вимоги, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк. Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування. У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

Порядок перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до ЗУ “Про запобігання корупції” та повідомлення НАЗК про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій

Порядок перевірки факту подання суб'єктами декларування декларацій відповідно до ЗУ “Про запобігання корупції” та повідомлення НАЗК про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій

{У тексті Порядку слова “орган, в якому працює (працював) суб'єкт декларування” у всіх відмінках замінено словами “відповідний орган” у відповідних відмінках згідно з Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 285 від 06.07.2017](#)}

1. Цей Порядок визначає процедуру перевірки державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, а також юридичними особами публічного права (органами, в яких працює (працював або входить чи входив до складу утвореної в органі конкурсної комісії, до складу Громадської ради доброчесності) суб'єкт декларування (далі – відповідний орган)) факту подання суб'єктами

декларування, які в них працюють (працювали або входять чи входили до складу утвореної в органі конкурсної комісії, до складу Громадської ради доброчесності), декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація), відповідно до [Закону України](#) «Про запобігання корупції» (далі – Закон), а також процедуру повідомлення відповідним органом Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій.

{Пункт 1 в редакції Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 285 від 06.07.2017](#), Наказу Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

2. У цьому Порядку терміни вживаються у значеннях, наведених у [Законі](#) та прийнятих відповідно до нього нормативно-правових актах.

Припиненням діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, є останній день виконання суб'єктом декларування зазначених функцій.

{Абзац другий пункту 2 в редакції Наказу Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

{Пункт 1 в редакції Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 285 від 06.07.2017](#)}

3. Перевірка факту подання декларацій та повідомлення Національного агентства про випадки неподання чи несвоєчасного подання декларацій покладаються на уповноважений підрозділ (уповноважену особу) з питань запобігання та виявлення корупції відповідного органу, або інший структурний підрозділ такого органу (далі – відповідальний підрозділ (особа)), визначений керівником органу.

{Абзац перший пункту 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

Керівник відповідного органу, визначає порядок взаємодії відповідального підрозділу (особи) з іншими підрозділами з метою обліку суб'єктів декларування, у яких виник обов'язок подати декларації відповідно до вимог [Закону](#).

4. Відповідальний підрозділ (особа) відповідного органу перевіряє факт подання декларацій у такі строки:

{Абзац перший пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 285 від 06.07.2017](#); в редакції Наказу Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

1) щорічні декларації суб'єктів декларування – протягом 10 робочих днів з граничної дати подання таких декларацій;

2) декларації суб'єктів декларування, які припиняють діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування,- упродовж п'яти робочих днів після спливу строку у двадцять робочих днів з дня припинення суб'єктом декларування зазначеної діяльності;

{Підпункт 2 пункту 4 в редакції Наказу Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

3) декларації суб'єктів декларування, які припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, – протягом 10 робочих днів з граничної дати подання таких декларацій наступного за звітним року, у якому було припинено таку діяльність;

{Підпункт 4 пункту 4 виключено на підставі Наказу Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

4) декларації осіб, зазначених у [підпункті «в»](#) пункту 2 частини першої статті 3 Закону, у разі входження (включення, залучення, обрання, призначення) до складу конкурсної комісії, утвореної відповідно до Законів України [«Про державну службу»](#), [«Про службу в органах місцевого самоврядування»](#), [Закону](#) та інших законів України, Громадської ради доброчесності, утвореної відповідно до [Закону України](#) «Про судоустрій і статус суддів»,- протягом десяти календарних днів з граничної дати подання таких декларацій, визначеної в абзаці другому [частини третьої](#) статті 45 Закону.

{Пункт 4 доповнено новим підпунктом згідно з Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 285 від 06.07.2017](#); в редакції Наказу Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

{Підпункт 5 пункту 4 виключено на підставі Наказу Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

5. Відповідальний підрозділ (особа) органу, в якому працюють (працювали) суб'єкти декларування, перевіряє факт подання декларацій шляхом пошуку та перегляду інформації в публічній частині Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на офіційному вебсайті Національного агентства.

{Пункт 5 із змінами, внесеними згідно з Наказом Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

6. У випадку встановлення факту неподання чи несвоєчасного подання декларацій суб'єктами декларування відповідно до вимог [Закону](#) відповідальний підрозділ (особа) органу, в якому працюють (працювали) суб'єкти декларування, повідомляє про це Національне агентство упродовж трьох робочих днів з дня виявлення такого факту. Повідомлення Національного агентства про факт неподання чи несвоєчасного подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування ([додаток 1](#)), надсилається засобами поштового зв'язку (рекомендованим листом з повідомленням про вручення).

{Абзац перший пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 3038 від 14.12.2018](#)}

У разі повідомлення Національного агентства про неподання чи несвоєчасне подання суб'єктом декларування декларації, подання якої передбачено [частиною другою](#) статті 45 Закону, у відповідному повідомленні вказується дата припинення зазначеним суб'єктом діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування. До такого повідомлення додаються копії документів, що підтверджують дату припинення зазначеної діяльності.

{Пункт 6 доповнено новим абзацом другим згідно з Наказом Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

Повідомлення Національного агентства про факт неподання чи несвоєчасного подання декларацій надсилається відповідним органом окремо за кожним фактом такого неподання чи несвоєчасного подання.

{Абзац третій пункту 6 із змінами, внесеними згідно з Наказом Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

7. У випадку встановлення факту неподання декларації суб'єктом декларування відповідно до вимог Закону Національне агентство письмово повідомляє такого суб'єкта про факт неподання декларації, і суб'єкт декларування повинен протягом десяти днів з дня отримання такого повідомлення подати декларацію.

Повідомлення суб'єкту декларування надсилається засобами поштового зв'язку (рекомендованим листом із повідомленням про вручення) за адресами, що зазначені в поданих таким суб'єктом деклараціях, повідомленнях відповідних органів, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції (у разі їх надходження) відповідно до законодавства, або вручається суб'єкту декларування особисто під підпис.

{Абзац другий пункту 7 із змінами, внесеними згідно з Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 285 від 06.07.2017](#); в редакції Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 1901 від 05.07.2019](#)}

8. У разі встановлення факту неподання декларації суб'єктом декларування Національне агентство письмово повідомляє про це керівника відповідного органу та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

{Абзац перший пункту 8 із змінами, внесеними згідно з Наказом Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 204/20 від 19.05.2020](#)}

Повідомлення про факт неподання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, надсилається за формою, встановленою в [додатку 2](#) до цього Порядку, з урахуванням положень [статті 216](#) Кримінального процесуального кодексу України.

{Пункт 8 із змінами, внесеними згідно з Рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції [№ 285 від 06.07.2017](#)}